

CENTAR ZA JEZIČNA ISTRAŽIVANJA FILOZOFSKOG FAKULTETA U RIJECI

PREDAVANJE:

dr. sc. Iris Vidmar

dr. sc. Martina Blečić

Filozofski fakultet, Sveučilište u Rijeci

JEZIK, LAŽ I FIKCIJA

srijeda, 30. siječnja 2019.

u 12:15, u predavaonici 302

Klasično razumijevanje fikcije podrazumijeva njezinu odvojenost od istine. Reći da je nešto fikcija naprosto znači reći da nije istinito, da ne odgovara istini, da ne opisuje stvari onakvima kakve one jesu. Štoviše, tvrdi se, fikcija se odnosi na ono što je izmišljeno, što se nije dogodilo, što je plod mašte. Upravo zato ne možemo vjerovati onome što čitamo u književnoj fikciji. Na primjer, Napoleon o kojem Tolstoj pripovijeda u Ratu i miru nije stvarni Napoleon, onaj o kojem govore njegovi biografi i povijesni udžbenici, onaj koji je ratovao u Rusiji. Stoga, Tolstojevo djelo ne možemo smatrati vjernim opisom jednoga povijesnog razdoblja. Učiniti to znači ne razumjeti značenje fikcije.

Ovakvo klasično razumijevanje fikcije, tvrdit ćemo, problematično je zato što zanemaruje činjenicu da ipak nije sve u književnom djelu izmišljeno i neistinito. Također zanemaruje fenomenološku stranu čitanja: unatoč fikcijskoj dimenziji književnih djela, čitatelji često imaju osjećaj da je ono što čitaju istinito, da opisuje svijet onakvim kakav jest, da nam govori nešto o stvarnim ljudima, da nam omogućuje bolje razumijevanje ljudskih psiholoških i emocionalnih stanja, moralnih pitanja i (ne)etičkih interakcija, baš kao što nam omogućuje bolje razumijevanje društvenih procesa u svim njihovim raznolikostima i kompleksnosti. Time se nameće pitanje: kako bismo onda trebali razumjeti pojam fikcije odnosno kako točno definirati iskustvo bavljenja fikcijom? Kako bismo odgovorile na ovo pitanje usredotočit ćemo se na jezičnu analizu fikcijskih rečenica kroz prizmu teorije govornih činova te ćemo analizirati sličnosti i razlike između fikcije i laži. Naša je centralna teza kako se fikcija ne može izjednačavati s laži. Da bismo to pokazale analizirat ćemo nekoliko načina na koji se laž može formulirati, uz poseban naglasak na tzv. razgovornim implikaturama.

Predavanje se održava u sklopu projekta **Književnost kao domena etičnosti** Sveučilišta u Rijeci (br. pot. 17.05.2.2.05.).